

Gdańsk, Warszawa, 26 listopada 2015 r.

Apel

do Prezes Rady Ministrów RP Beaty Szydło w sprawie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych

Konfederacja Lewiatan, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych zwracają się z apelem o zobligowanie wszystkich podmiotów publicznych, a w szczególności spółek Skarbu Państwa, do stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione okolicznościami.

Pragniemy podkreślić, że w październiku ubiegłego roku weszła w życie nowelizacja ustawy Prawo zamówień publicznych, która poszerzyła katalog klauzul społecznych o wymóg stosowania umów o pracę w zamówieniach publicznych – jeżeli jest to uzasadnione przedmiotem zamówienia lub charakterem wykonywanych czynności. Celem tej zmiany była eliminacja trwającej od wielu lat patologii na rynku pracy, polegającej na zatrudnianiu osób na podstawie umów cywilnoprawnych w miejsce umów o pracę.

Zauważamy, że pomimo zmiany stanu prawnego w tym zakresie, wydanych przez Radę Ministrów Zaleceń w sprawie stosowania przez administrację rządową klauzul społecznych w zamówieniach publicznych czy też wspólnego Apelu partnerów społecznych oraz Ministra Pracy i Polityki Społecznej w przedmiocie standardów przeprowadzania przetargów publicznych tylko 3% zamawiających stosuje klauzule społeczne. Co więcej, na rynku zamówień publicznych zauważalne jest niepokojące zjawisko, polegające na celowym ich omijaniu, zwłaszcza przez spółki Skarbu Państwa, które przygotowując postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego nie stosują wymogu zatrudnienia pracowniczego w stosunku do wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia. Ponadto w kryteriach oceny ofert spółki te wskazują cenę jako jedyne kryterium, które ma mieć wpływ na wybór najkorzystniejszej oferty. Tak skonstruowane postanowienia Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia w sposób oczywisty premiuje wykonawców, którzy zatrudniają osoby na podstawie umów cywilnoprawnych, gdyż koszty zatrudnienia na tej podstawie są niższe w porównaniu do nakładów związanych z etatową umową. Jest to niedopuszczalne zwłaszcza, że przedmiotem zamówienia są przeważnie usługi lub prace budowlane wykonywane w sposób ciągły, a więc nie w sposób jednorazowy czy dorywczy. Takie postępowanie instytucji zamawiających implikuje konieczność konkurowania kosztami pracy, co z kolei narusza jedną z naczelných zasad w prawie zamówień publicznych - zasadę uczciwej konkurencji.

Wymóg zatrudnienia pracowniczego, o którym mowa w prawie zamówień publicznych jest transparentny z obowiązującym w Kodeksie pracy prymatem umowy o pracę. Kodeks wyraźnie stanowi, że nie jest dopuszczalne zawarcie umowy cywilnoprawnej w miejsce umowy o pracę. Przestrzeganie prawa pracy nie może być zatem uzależnione od arbitralnie podjętej decyzji zamawiającego. Jeżeli bowiem usługa czy roboty budowlane są wykonywane ciągle, a osoby zatrudnione przez wykonawcę mają realizować swoje czynności w określonym czasie, miejscu i pod nadzorem, jest oczywistym, że zachodzą przesłanki uzasadniające zawarcie umowy o pracę. W takiej

sytuacji wymóg zatrudnienia na etat nie może być podyktowany polityką przyjętą przez zamawiających a obowiązkiem przestrzegania prawa, który został nałożony przez ustawodawcę.

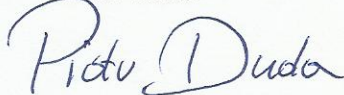
Co więcej, doniosła rola polityki prospołecznej w zamówieniach publicznych została potwierdzona także w postanowieniach Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/EU z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych. Dyrektywa, w motywie 2, wprost nawiązuje do opublikowanej przez Komisję Europejską Strategii „Europa 2020”. Jednym z jej głównych celów jest dążenie do pełnego zatrudnienia i ochrona miejsc pracy. Także Organizacja Narodów Zjednoczonych w 2011 r. wydała Wytyczne ONZ ds. Biznesu i Praw Człowieka, w których to zaakcentowała rolę zamówień publicznych, jako instrumentu wspierającego nie tylko włączenie społeczne lecz również ochronę podstawowych praw człowieka również w miejscu pracy.

Nie sposób przecenić roli, którą odgrywają zamówienia publiczne dla gospodarki. Wartość zamówień publicznych szacuje się na poziomie około 8% PKB rocznie. Jest zatem kwestią szczególnie istotną, aby wszystkie podmioty publiczne, zwłaszcza spółki Skarbu Państwa podejmowały działania w celu wspierania celów społecznych zważywszy, że zamówienia publiczne mają na celu zaspokojenie potrzeb obywateli za środki publiczne. Spółki Skarbu Państwa powinny więc stanowić przykład dla sektora prywatnego i dążyć do utrwalania pozytywnych wzorców na rynku pracy. Potrzebna jest ponadto większa aktywności administracji rządowej i samorządowej w wyznaczaniu standardów w zakresie społecznych zamówień publicznych. Dopiero wówczas będzie można oczekiwać, że nowe regulacje wyłyną pozytywnie na większą ochronę praw pracowniczych w zamówieniach publicznych i przestrzeganie zasad uczciwej konkurencji. Dlatego apelujemy do Pani Premier o zobligowanie wszystkich podmiotów publicznych, a w szczególności spółek Skarbu Państwa do stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.

Należy także nadmienić, że o ile z dniem 1 stycznia 2016 roku wejdzie w życie nowelizacja ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którą w przypadku zbiegu kilku tytułów do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, umowy zlecenia będą podlegały ubezpieczeniom do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, o tyle tylko kompleksowe rozwiązania systemowe pozwolą uzdrowić rynek pracy. Pozostawienie instytucjom zamawiającym rozwiązań fakultatywnych, które *de facto* powinny stanowić *obligum*, nie przyczynią się do zmniejszenia szarej strefy, czy zatrudniania na podstawie umów cywilnoprawnych, gdyż jak pokazuje praktyka przyznane uprawnienia nie są powszechnie stosowane.

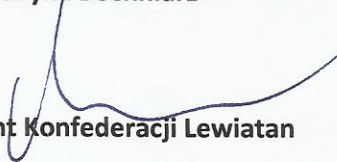
Partnerzy społeczni apelują ponadto o niezwłoczne rozpoczęcie przez rząd prac legislacyjnych mających na celu uchwalenie nowej ustawy Prawo zamówień publicznych, która ma kompleksowo uregulować kwestię przeprowadzania przetargów publicznych. Obowiązek ten wynika z uchwalonych w 2014 roku przez Radę Unii Europejskiej trzech dyrektyw w sprawie zamówień publicznych i koncesji. Mając na uwadze powyższe oraz zbliżający się termin implementacji nowej dyrektywy, który upływa 18 kwietnia 2016 r. zwracamy się z apelem o niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych w przedmiocie zamówień publicznych i rozpoczęcie konsultacji społecznych, także z nowo powołaną Radą Dialogu Społecznego.

Piotr Duda

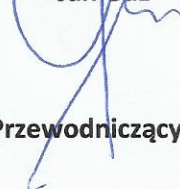
Przewodniczący NSZZ „Solidarność”

Henryka Bochniarz

Prezydent Konfederacji Lewiatan

Jan Guz

Przewodniczący OPZZ